

Jordi Ballart: “El PSC ha canviat i s’ha alineat amb l’establishment”

Text: Marc Font / Fotos: Ivan Giménez

Vas afiliar-te al PSC amb només 19 anys. El partit ja feia dues dècades que governava la ciutat.

Des d’adolescent vaig estar vinculat a moltes entitats de la ciutat; també venia d’una família de tradició socialista. Tant el meu besavi com el meu avi i el meu pare, que havia estat regidor, hi havien militat. En certa manera, a casa ho havia mamat. Em vaig afiliar a un PSC d’esquerres, catalanista i progressista, però és veritat que després el partit va anar degenerant i va abandonar aquests espais del progressisme i del catalanisme. Jo sóc el mateix; és el PSC el que ha canviat i s’ha alineat amb l’establishment’ i amb la dreta.

El 2005, amb 25 anys, et converteixes en regidor de l’Ajuntament d’un govern liderat per Pere Navarro. A Catalunya governava el segon tripartit i ni la crisi econòmica ni la nacional no havien esclatat. T’imaginaves una trajectòria política llarga? A què aspiraves?

La veritat és que no; vaig entrar-hi una mica de rebot. Vaig anar a la llista electoral, però no vaig sortir escollit. A mig mandat, i sense experiència política, em vaig trobar de regidor sense la voluntat de dedicar-me professionalment a la política. Vaig ser de les persones de màxima confiança de Pere Navarro fins que el procés va tensar el partit i el posicionament de Navarro com a primer secretari. Els nostres camins ideològics es van distanciar, i això també va passar factura en l’àmbit personal. Va ser un divorci progressiu. Fins i tot abans de prendre possessió com a alcalde el 2012 ja estàvem molt distanciats. També per la voluntat d’intentar prendre decisions que afectaven la ciutat des d’un despatx d’un partit polític. Hi ha moltes intromissions dels aparells dels partits que afecten la democràcia i el progrés dels municipis per un interès partidista i clientelar de les cúpules. A mi em trucaven per dir-me “col·loca aquest aquí”, “parla amb aquesta empresa que és amiga i t’ajudarà molt”.

Això t’ho trobaves quan eres alcalde?

Sí, sí, això em passava al principi de ser alcalde. Dirigents nacionals del partit que em deien que col·loqués una persona, que em reunís amb aquella empresa “que és amiga i t’ajudarà molt”. Em vaig adonar de quins interessos t’envolten.

Parlaríem de clientelisme, no?

Sí, és un clientelisme que practiquen els aparells dels grans partits des de fa molts anys. Pensen més en el manteniment de les estructures i de la xarxa d’interessos que tenen que no pas en el progrés i en el benestar dels ciutadans.

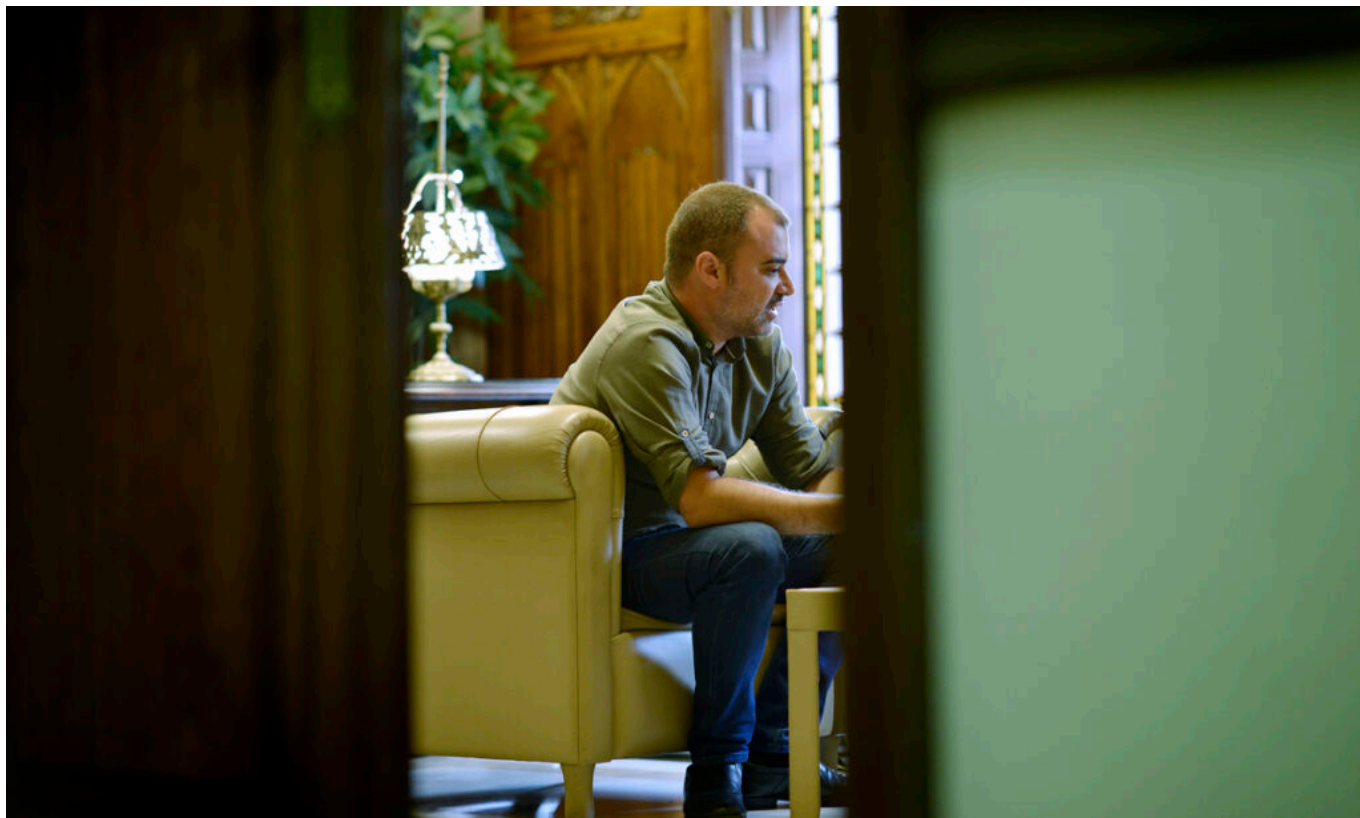

Foto: IVAN GIMÉNEZ

“Dirigents nacionals del PSC em trucaven quan era alcalde per dir-me que col·loqués aquesta persona aquí, que em reunís amb aquella empresa que ‘és amiga i t’ajudarà molt”

Desembre del 2012: ets escollit alcalde. No era un moment fàcil: la crisi econòmica, les retallades... Quins eren els teus reptes?

Vam passar d'un moment d'expansió, on tot era molt maco i hi havia moltes inauguracions, a la situació contrària. Aquí teníem 23.000 persones a l'atur, 30.000 usuaris dels serveis socials. Aquests cinc anys a l'alcaldia van ser els pitjors de la crisi i ens vam dedicar a fer una política de resistència activa. Amb els pocs i limitats recursos i instruments d'un ajuntament vam intentar prioritzar al màxim l'atenció a les desigualtats dels ciutadans. I, alhora, també fer polítiques valentes, per exemple, en l'àmbit de l'habitatge. Teníem molts pisos buits i vam veure que la majoria estaven en mans de grans tenidors i entitats financeres. Vam iniciar un procés de diàleg amb aquestes entitats perquè els traspasessin a una borsa de lloguer, però no va ser possible i vam ser pioners en aplicar la Llei de l'habitatge del 2007, en concret l'article que ens permetia obrir expedients que van acabar en sancions. I això lliga amb l'etapa meva següent. El meu final del PSC comença en el moment en què es prenen dues decisions estratègiques: els canvis en matèria d'habitatge i la municipalització de l'aigua.

Et vas sentir sol quant a partit a l'hora de prendre aquestes decisions? T'ubicaves en el sector més a l'esquerra del partit i no sé si, per exemple, dirigents com Núria Parlon et van fer costat...

Precisament ella va ser l'única dirigent rellevant del PSC que em va donar suport i l'única que va participar en la manifestació per l'aigua pública que es va fer a Terrassa. Dies abans ja em van dir que això era una cosa meva, que no em pensés que es traslladaria a escala nacional i el PSC en faria

bandera, tot i que havia signat el Pacte per l'aigua pública el 2015. Hi havia molt de suport intern dels regidors, però hi havia els dos exalcaldes que hi estaven en contra i em pressionaven. En el grup municipal i la militància de base sí que va haver-hi suport total. Això s'ha de destacar perquè vol dir que els militants del PSC estan a l'esquerra de la cúpula i són gent amb valors i principis.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

“En el procés de municipalització de l'aigua hi havia una estratègia d'assetjament orquestrada pels poders fàctics i per persones influents de la cúpula del PSC”

2 de novembre de 2017: deixes l'alcaldia i el partit. S'havia aprovat el 155, ja hi havia dirigents independentistes empresonats, hi havia hagut tensió amb l'establishment local pel tema de l'aigua... En quin moment decideixes plegar?

Quan vaig veure la foto d'Iceta amb Albiol, perquè crec que era molt significativa del que estava passant al PSC i al PSOE. Un partit, que en aquell moment hauria pogut fer una moció de censura, amb Podem i els partits catalans, i hauria pogut negociar un referèndum, va preferir alinear-se amb Ciutadans i el PP i participar en el 155 i en tota la repressió a Catalunya. Sempre ho he dit: no sóc independentista, però sóc demòcrata i defenso la democràcia i un referèndum legal i acordat. En aquell moment, el socialisme català i espanyol va perdre l'oportunitat de buscar una solució alineant-se amb els poders fàctics i amb la dreta espanyola més carca. Això va ser la gota final, però ja venia d'una desconexió prèvia. Des del juliol del 2016, quan es va prendre la decisió de l'aigua, ja no participava en la vida del partit. Quan ja no pots defensar res del que fa el teu partit en l'àmbit nacional, ni les polítiques socials, econòmiques o en l'àmbit territorial, fas un pas enrere i deixes pas a persones que es creguin el projecte.

Et vas plantejar deixar el partit però mantenir el càrrec d'alcalde?

Això és el que em demanaven alguns dirigents del PSC de Terrassa; és curiós. Probablement, per por de perdre el poder, però no m'ho vaig plantejar mai. També és veritat que va haver-hi un oferiment per part de Terrassa en Comú (TeC), que em van dir que, si estripava el carnet, ells garantirien la majoria absoluta al ple, que sumaria 15 regidors . Però jo entenia que, si deixava el partit per ètica, també havia de deixar el càrrec. Si no, seria un trànsfuga.

Quan comences a notar que et converteixes en algú que incomoda l' 'establishment' local, que representaria la Cambra de Comerç, la patronal...?

Ho veig amb el procés de l'aigua, quan hi ha una estratègia d'assetjament orquestrada pels poders fàctics i per persones influents de la cúpula del partit. Sé que hi ha gent que va pagar diners i altres persones que van cobrar-ne per fer això. Terrassa crec que és l'única ciutat de Catalunya que té una cambra de comerç, una patronal, un bisbat, va tenir una caixa... I això genera una burgesia molt gran, que per sort s'ha renovat els darrers mesos. Alguns s'havien pensat que governaven més que no pas el ple de l'Ajuntament, i això ens fa pensar que la democràcia no és tan pura com hauria de ser. Moltes vegades hi ha influències que determinen polítiques des de fora, des de despatxos, i això no hauria de ser així. Evidentment s'hi ha de tenir bona relació i cadascú ha de defensar els seus interessos. Sóc partidari de la col·laboració del sector públic i privat; però, quan hi ha moments en què s'han de prendre decisions sobre béns públics, l'Administració pública ha de tancar files.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

“L'endemà de marxar del PSC ja vaig percebre que un projecte només local, passant dels partits tradicionals, podria funcionar”

El 26 de maig de 2019, Tot per Terrassa s'imposa en les eleccions, amb 10 regidors.

Hi ha un moment molt rellevant abans, que és el 10 de desembre de 2018. Va ser el primer acte que vam fer i teníem molta por perquè no teníem recursos, només els 2.000 euros que havíem recaptat amb la loteria de Nadal. En vam fer difusió bàsicament per les xarxes socials i hi van aparèixer 1.200 persones. I al cap de pocs dies ja en teníem 3.000 d'inscrites. I això ens va fer pensar que érem davant un fenomen ciutadà. Tota aquella gent del carrer i d'entitats que em va impulsar a fer el pas s'hi va implicar de veritat. Amb aquell acte vam veure que podíem fer història. I això és el motor que ens ha portat a funcionar els últims mesos i a guanyar les eleccions.

Vau aconseguir quasi 30.000 vots, i el PSC, després de 40 anys, va perdre unes eleccions municipals. El resultat va ser una sorpresa. Amb quines previsions us movíeu?

Vam començar amb 2-3 regidors, però durant la campanya vèiem que les coses anaven bé i pensàvem que potser serien 5 o 6. Crèiem que podíem arribar a guanyar, però amb un resultat i un ple molt fragmentat. No ens imaginàvem que la CUP i els Comuns desapareixerien del ple i pensàvem que el PSC cauria més.

Ens vam trobar un dia quan ja no eres alcalde i una de les coses que em vas dir, i crec que es pot explicar, és que la política t'agradava molt i no la volies deixar, però aleshores encara no existia TxT. Ja pensaves que un experiment així podria funcionar?

Això ho vaig percebre ja l'endemà de marxar. Sempre he fet molta vida al carrer i ho he seguit fent, anant a actes i participant en la ciutat. M'ho demanava gent molt transversal, de perfils molt diferents. Veia que hi havia molta coincidència, que s'havia de fer un projecte només local, passant dels partits tradicionals.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

“Quan es fa pedagogia als barris, la gent entén que per resoldre la situació de Catalunya s’ha de votar”

Com us expliqueu l'èxit electoral? Representeu certs consensos de ciutat (que s'expressen en un rebuig majoritari al 155 i a la repressió, a un cert progressisme partidari de la municipalització...). També vau apostar per una campanya innovadora, amb l'estratègia del porta a porta que us va fer visitar uns 40.000 veïns.

Això darrer al final es fa perquè, com que no teníem recursos, havíem de pensar com arribar a la gent. Al final, la clau de tot és el relat, no només de la renúncia a l'alcaldia, sinó també que nosaltres garantíem que tot el que passi a Terrassa es decideixi aquí i que era un projecte plural i divers com la ciutat. És un projecte que comparteix uns valors, que és progressista, que està en contra de la repressió i del 155, i això ho he explicat a tot arreu. Quan es fa pedagogia als barris, la gent entén que per resoldre la situació s'ha de votar. Si a Catalunya es deixés el partidisme de banda, no sé si s'arribaria a un suport del 80% o més. I això també lliga amb el fet que aquest 'fenomen Ballart' no interessa explicar-lo a certs mitjans oficials de Catalunya. TV3, per exemple, no m'ha fet una entrevista amb profunditat, quan sí que n'ha fet amb alcaldes de municipis més petits. No interessa el missatge d'aquesta Catalunya plural, diversa, demòcrata, que pot posar en qüestió alguns interessos partidistes dels partits independentistes de l'establishment'.

El tema del porta a porta el plantejàveu com un cert retorn a la proximitat i a escoltar els veïns?

Exacte. Teníem aquesta xarxa de 3.000 persones, tot i que, d'actives, ho eren entre 500 i 800, i són les que van fer el porta a porta. Són gent molt arrelada a la ciutat, a entitats, als barris, a comunitats de veïns, en certa manera referents en molts àmbits i territoris. I són els que van dedicar-se a explicar el projecte i a desmentir mentides. Sense aquesta gent no hauríem pogut fer el porta a porta. Vam intentar tenir una persona a cada comunitat que pogués fer aquesta tasca de proximitat i expliqués el projecte, però no ho vam aconseguir. En determinats barris on no la tenien, no vam guanyar. I, encara que sigui impossible, aquest procés es va fer sense una estratègia prèvia: la gent va anar apareixent, es va anar apuntant a fer un porta a porta, perquè era l'única manera que teníem, juntament amb les xarxes socials, per arribar a la gent. I, quan tots els partits estaven fent campanya per les generals, nosaltres ja havíem començat a fer-la a escala local.

Fas èmfasi a dir que voleu fer una sola ciutat. Recosir-la socialment és el gran repte?

Totalment. Sembla obvi dir que Terrassa ha de ser una sola ciutat, però no ho és. Hi ha realitat molt diferent en funció del barri on s'ha nascut, hi ha desequilibris territorials, hi ha barris amb situacions molt complicades i també hi ha barreres, com les dues rieres que travessen la ciutat, que són físiques i també psicològiques per a molta gent. Ens hem plantejat posar sobre la taula el cobriment parcial d'una riera i la naturalització de l'altra. Encara hi ha una ciutat oficial, on passen les coses maques, que és el centre, on hi ha els equipaments emblemàtics, i després hi ha els barris, amb molts desequilibris. I això és el que volem trencar. I s'ha de fer des de la transversalitat de tots els serveis municipals; això ho han de tenir clar totes les regidories.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

“Pere Navarro es va dedicar a proposar l’alcaldia a ERC, per evitar que la força majoritària a la ciutat pogués tenir l’alcaldia”

Com ha anat el retrobament amb l’establishment’ local?

Amb la patronal vaig fer una reunió informal i hem de fer una reunió més formal. I també està pendent una reunió amb el president de la Cambra, que ja no és Marià Galí, que també era el president de Mina tenim una relació personal molt bona i ens hem anat veient durant el temps que he estat fora de l’alcaldia. La voluntat és parlar amb tots ells i col·laborar al màxim, defensant cadascú els seus interessos.

Notes algun tipus de resistència als canvis que voleu fer?

El que sí que em vaig trobar és un intent seriós de fer una aliança per evitar que fos alcalde. De fet, un exalcalde de la ciutat va fer reunions amb ERC en un hotel de Barcelona, i li va oferir l’alcaldia.

No hi ha gaires exalcaldes...

El senyor Pere Navarro es va dedicar a proposar l’alcaldia a ERC, per evitar que la força majoritària a la ciutat pogués tenir l’alcaldia. A mi em van dir que havia pactat amb un partit independentista els mateixos que en hotels de Barcelona, d’amagat de les bases i segurament també de dirigents locals, oferien l’alcaldia a ERC. Això també és significatiu de l’interès a poder mantenir la influència i poder seguir fent una política clientelar.

Com són les relacions amb el PSC?

Les relacions amb les bases són molt bones; amb el grup municipal no són tan bones. Va haver-hi

una situació complicada el 2017 i aquestes relacions s'han de refer. Amb Alfredo Vega vam estar molt de temps sense parlar-nos, i ara gràcies al ple i algunes qüestions ho hem fet. La voluntat és intentar parlar-hi i arribar a acords. És el principal partit de l'oposició i en temes importants de ciutat ens haurem d'entendre.

Et sents més lliure ara a l'hora de poder portar a terme determinades polítiques?

Totalment lliure; aquí ens devem a la ciutadania, als valors que defensem, als compromisos del programa electoral, i serem molt contundents a l'hora de defensar l'interès públic. També a l'hora de negociar amb altres administracions. Alguns em deien que, com que no teníem un partit nacional, no tindríem entrada a les altres institucions i de moment tots els contactes que he fet amb consellers i directors generals han estat molt positius i amb predisposició d'acordar coses.

L'entesa amb ERC és total?

És total. ERC ha entès que el tema nacional s'ha de deixar de banda. Nosaltres, per exemple, donem llibertat de vot i cada regidor té el seu posicionament. Des del primer moment hi ha hagut molta complicitat i no hi ha dos governs en un, sinó que hi ha molta lleialtat i molta responsabilitat; som un sol govern.

Dius que donareu llibertat de vot en els temes nacionals, però hi haurà moments en què tocarà posicionar-se. Per exemple, quan a la tardor arribi la sentència del Tribunal Suprem sobre el judici de l'1-O.

En temes nacionals, Tot per Terrassa no presentarà cap proposta de resolució al ple, sinó que ens dedicarem només a les qüestions locals i a tirar endavant el programa. Però, si altres partits en presenten, hi haurà llibertat de vot. Amb la sentència hem de veure com acaba, però el que es preveu és una sentència dura. A partir dels principis, les conviccions i un alcalde que va plegar molt clarament pel 155 i la repressió, la reacció serà molt lògica en la línia dels valors que defensem de democràcia.